

Κείμενο 1

«Η θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία: Το κολλώδες πάτωμα και η γυάλινη οροφή»

Το κείμενο αποτελεί ελαφρά διασκευασμένο απόσπασμα από άρθρο, που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο www.capital.gr, στις 29-06-2022.

Μία στις δύο Ελληνίδες γυναίκες έχει αντιμετωπίσει κάποιας μορφής διάκριση και έμφυλη βία. Αυτό είναι ένα από τα αποτελέσματα που αναδείχτηκαν στην έκθεση του ερευνητικού προγράμματος, με θέμα «Η θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία» από το Κέντρο Μελετών Πολιτικής για το Φύλο και την Ισότητα (ΚΕΜΕΦΙ).

Μπορεί να έχουμε 2022, αλλά ορισμένες παθογένειες της ελληνικής κοινωνίας εξακολουθούν να υφίστανται. Μία από αυτές είναι το ότι εξακολουθούμε ακόμα και σήμερα να μιλάμε για ανισότητα των φύλων. Η έκθεση του ερευνητικού προγράμματος, με θέμα «Η θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία», που πραγματοποιήθηκε από το Κέντρο Μελετών Πολιτικής για το Φύλο και την Ισότητα (ΚΕΜΕΦΙ) σε συνεργασία με την MRB Hellas και την Eurolife, επιχείρησε να αποτυπώσει δύο πράγματα: το πόσα βήματα έχουν γίνει για την ισότητα των φύλων, αλλά και το ποιες προβληματικές εξακολουθούν να υφίστανται.

Το ερευνητικό πρόγραμμα διενεργήθηκε τον Μάρτιο και τον Απρίλιο 2022, σε δείγμα 1.005 συνεντεύξεων, αντιπροσωπευτικό του Ελληνικού πληθυσμού 17+ ετών ως προς φύλο, ηλικία και αστικότητα. Χωρίστηκε σε τρεις άξονες: μια πανελλαδική ποσοτική έρευνα για τις στάσεις και τις αντιλήψεις σε ζητήματα φύλου, τη διεξαγωγή ομαδικών συζητήσεων σε Αθήνα και περιφέρεια, με θέμα τις σχέσεις των δύο φύλων, αλλά και συνεντεύξεις με γυναίκες σε υψηλές θέσεις από διάφορους κλάδους, με σκοπό τη διερεύνηση ζητημάτων Γυναικείας Ηγεσίας στον δημόσιο βίο.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της MRB στάθηκε ιδιαίτερα στα ευρήματα που συγκέντρωσαν τα υψηλότερα νούμερα και που καταδεικνύουν τις αντιλήψεις και τις τάσεις στην Ελλάδα για τη γυναικεία ταυτότητα σήμερα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, αν και έχουν γίνει αρκετά βήματα αναφορικά με τη θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία, το ανδρικό φύλο παραμένει σε θέση ισχύος.

«Η γυναίκα πρέπει ακόμα να αποδείξει τη θέση της στην κοινωνία», τονίζει σχετικά ο Διευθύνων Σύμβουλος της MRB. Αυτό σημαίνει πως, παρά το γεγονός ότι μια γυναίκα μπορεί να

έχει τα ίδια προσόντα με έναν άνδρα, τα στερεότυπα του φύλου παραμένουν καλά ριζωμένα στις αντιλήψεις, εντείνοντας την ήδη υπάρχουσα ανισότητα. Κάτι τέτοιο εντοπίζεται και στο πολιτικό σκηνικό της χώρας, με την πολιτική εξουσία στην Ελλάδα να παραμένει κυρίαρχα ανδρική. Οπότε, έχουμε δύο εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες ανάλογα με τον χώρο δραστηριοποίησής τους: το κολλώδες πάτωμα, δηλαδή τα στερεότυπα που κρατούν τις γυναίκες πίσω και τη γυάλινη οροφή, δηλαδή το «ταβάνι» που καταδεικνύει το μέχρι πού μπορεί να φτάσει μια γυναίκα.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος, ενώ προσφέρουν πολύτιμη γνώση για την υφιστάμενη κατάσταση για την ισότητα των δύο φύλων, αποδεικνύουν ότι πρέπει να γίνουν πολλά ακόμα βήματα, για να επιτευχθεί μια αξιοπρεπής θέση για τη γυναίκα, στην ελληνική κοινωνία, αλλά και, ενδεχομένως, σε κάθε κοινωνία που οι γυναίκες βρίσκονται υπό τα δεσμά της πατριαρχίας.

Κείμενο 2

«Ο φεμινισμός δεν αφορά μόνο τις γυναίκες αλλά ολόκληρη την κοινωνία»

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απόσπασμα από συνέντευξη που παραχώρησε η συγγραφέας Ολίβια Γκαζαλέ στο LIFO.gr και στη δημοσιογράφο Μ. Κουστενή, στις 28-01-2021

- Οι διακρίσεις, οι αδικίες και η βία εξακολουθούν να υφίστανται στη ζωή των γυναικών σήμερα. Ποιοι είναι λοιπόν για εσάς οι πιο σημαντικοί αγώνες που πρέπει να δώσει ο «σύγχρονος» φεμινισμός;

Είναι εντυπωσιακό ότι σε μια εποχή που ο φεμινισμός μοιάζει να έχει κερδίσει την ιδεολογική μάχη και έχουν κατακτηθεί πολλά επαγγελματικά πεδία που μέχρι πρόσφατα ήταν για εκείνες απαγορευμένα, οι γυναίκες εξακολουθούν να αποτελούν μεγάλη μειοψηφία σε θέσεις εξουσίας. Τα στρατηγικά πόστα, στον πολιτικό τομέα, αλλά και αλλού, είναι ακόμη δύσκολα να κατακτηθούν από γυναίκες. Αυτές οι καθυστερήσεις εξηγούνται από τη διαιώνιση των έμφυλων στερεοτύπων, που αποδίδουν στους άνδρες, και αποκλειστικά σε αυτούς, ιδιότητες απαραίτητες γι' αυτές τις θέσεις όπως ο ορθολογισμός, η σωστή εκτίμηση, η μαχητικότητα, το θάρρος, η διάθεση για κατάκτηση, η ανάληψη ρίσκων για τη νίκη. Αντιθέτως, στις λεγόμενες γυναικείες ιδιότητες περιλαμβάνονται η ευγένεια, η γλυκύτητα, η υπομονή, η φιλειρηνική διάθεση και η ενσυναίσθηση.

Ως εκ τούτου, οι άνδρες θεωρούνται οι μόνοι που μπορούν να ηγηθούν και να ανταγωνιστούν, ενώ οι γυναίκες θεωρούνται εκ φύσεως αφοσιωμένες στο να τους βοηθούν, θέτοντας τους εαυτούς τους στην υπηρεσία τους. Μόλις οι γυναίκες ξεφύγουν λίγο από τα στερεότυπα και τον συγκεκριμένο ρόλο, συχνά δέχονται επίθεση, αντιμετωπίζουν δυσκολίες και

υποφέρουν από την προκατάληψη της ανικανότητας. Χρειάζεται πολλά κότσια για να μπεις στα ανδρικά επαγγέλματα.

- Εκτός από τη βία, πιστεύετε πως θα τελειώσει κάποτε και ο πόλεμος των δύο φύλων;

Πιστεύω ακράδαντα στη συμφιλίωση των φύλων. Το μέλλον του φεμινισμού πρέπει να είναι μαζί με τους άνδρες και όχι εναντίον τους. Ο φεμινισμός είναι ανθρωπισμός: δεν αφορά μόνο τις γυναίκες, αλλά ολόκληρη την κοινωνία. Και η γυναικεία επανάσταση δεν θα πραγματοποιηθεί πλήρως έως ότου δούμε και την ανδρική επανάσταση, όπου οι άντρες θα έχουν απελευθερωθεί από στερεότυπα που αφορούν τον μισογυνισμό και την ομοφοβία που ακόμα κρατούν, έστω και ασυνείδητα. Για να αλλάξουν οι άνδρες τον τρόπο που βλέπουν τις γυναίκες, πρέπει να αλλάξουν τον τρόπο που βλέπουν τον ίδιο τους τον εαυτό.

Η συμπεριφορά εντός της οικίας, η έκφραση ευαισθησίας και συναισθημάτων, η επανεφεύρεση της πατρότητας και όλες οι αλλαγές που έχουν ήδη γίνει από τους σύγχρονους άντρες, δεν αποτελούν ήττα, ούτε μειώνουν τον ανδρισμό. Αντιθέτως, είναι μια ευκαιρία –ίσως η σημαντικότερη– για την ανθρωπότητα να πάψει να βλέπει αυτές τις αλλαγές ως το δραματικό τέλος των αληθινών ανδρών και να σκεφτεί ότι μπροστά μας έχουμε τη θαυμαστή «γέννηση» των νέων ανδρών. Δηλαδή την απαραίτητη προϋπόθεση για την ισορροπία των σχέσεων μεταξύ των δύο φύλων.

Κείμενο 3

Η ΒΙΑ

Το ποίημα του Τίτου Πατρίκιου ανήκει στη συλλογή «Η αντίσταση των γεγονότων» (2000), βρίσκεται στο βιβλίο Ποιήματα IV (1988– 2002), εκδ. Κέδρος, Αθήνα: 2007.

Προσπαθώ να πω τα πράγματα

με τ' όνομά τους

και κάθε τόσο συναντώ

καινούριες δυσκολίες.

Λόγουχάρη να πω τη βία, βία,

όχι ειρηνευτική επέμβαση

τη βία των πλουσίων και ισχυρών,

ούτε αναπόφευκτες ακρότητες

τη βία των φτωχών και καταπιεσμένων.
Με δυσκολεύουνε οι μεταλλάξεις
αυτού που λέμε αναγκαιότητα της Ιστορίας
οι αντιστροφές στις κινήσεις των πολιτικών
οι αναρίθμητες αναλύσεις των δημοσιολόγων
όμως κυρίως με περιπλέκουν
οι δικές μου ερμηνείες κι ενοχές.
Θα 'θελα πλέον να πω ανοιχτά
ότι έφτασα να απεχθάνομαι
την κάθε, όποιαν και να 'ναι, βία.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Σε 70-80 λέξεις, αξιοποιώντας και στοιχεία από το συγκείμενο (τα συμφραζόμενα), να σχολιάσεις τη φράση που διατυπώνεται στο Κείμενο 2 «Ο φεμινισμός είναι ανθρωπισμός: δεν αφορά μόνο τις γυναίκες αλλά ολόκληρη την κοινωνία».

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να εξετάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 α) ως προς τη χρήση της γλώσσας (μονάδες 5) και β) ως προς τη σχέση του με το θέμα και το περιεχόμενο του κειμένου (μονάδες 5).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να δικαιολογήσεις τη διαφορά που παρατηρείται στα Κείμενα 1 και 2 στο ρηματικό πρόσωπο και τη λειτουργία της γλώσσας με κριτήριο το είδος του κειμένου και την πρόθεση που φαίνεται να έχει στο καθένα ο πομπός.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις στο Κείμενο 3 τη δυσκολία του ποιητικού υποκειμένου «να πει τα πράγματα με το όνομά τους». Να στηρίξεις την ερμηνεία σου σε τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποιες σκέψεις σου δημιουργεί η ανάγνωση του ποιήματος σχετικά με την υπέρβαση αυτής της δυσκολίας στη δική μας εποχή; Να απαντήσεις σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

Μονάδες 15